

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto 3. šte. 520 - Cena 5 ltr - 3 jugolire - 2 din Poština plačana v gotovini UREDNIŠTVO in UPRAVA, PIAZZA GOLDONI št. 1 - L. Tel. št.: Ur. 93806, 93808 - Upr. 93807. Rokopisi se ne vračajo

Stalni statul Svobodnega ozemlja

Besedilo priloge št. VI. mirovne pogodbe z Italijo

Območje Svobodnega ozemlja

Cl. 1. Tržaško svobodno ozemlje bo omejeno po mejah, ki so navedene v členih 4. do 16. predložitve pogodbe, meje na terenu pa bodo določene v smislu člena 5. pogodbe.

Integriteta in neodvisnost

Cl. 2. Varnostni svet organizacije Združenih narodov jamči integriteto in neodvisnost STO-ja. Ta odgovornost mu ni naložena.

a. Skrb, da bodo določbe stalnega statuta spoštovane, posebno kar se tiče zaščite osnovnih človeških pravic; b. vzdrževanje reda in varnosti na svobodnem ozemlju.

Demilitarizacija in nevtralnost

Cl. 3. 1. Svobodno ozemlje bo demilitarizirano in proglašeno za nevtrarno.

2. Na Svobodno ozemlje ne bo smelega nobena oborožena sila, razen po navodilih Varnostnega sveta.

3. V Svobodnem ozemlju so prepovedane vojaške podobne formacije, vaje in delovanje.

4. Vlada Svobodnega ozemlja se ne bo mogla pogajati niti skleniti vojaške pogodbe ali konvencije z nobeno državo.

Človeške pravice in osnovne svobode

Cl. 4. Ustava Svobodnega ozemlja jamči vsaki osebi pod jurisdikcijo STO-ja ne glede na narodnostno poreklo, spol, jezik ali vero uveljavljene človeške pravice in osnovne svobode, namreč svobodo vere, jezika, izražanja misli v besedi in pisanju, svobodo poučevanja, izobraževanja in združevanja. Državljeni Svobodnega ozemlja bodo imeli jamstva, da se ob enakih pogojih udeležujejo v javni upravi.

Državljanstvo in politične pravice

Cl. 5. Nobeni osebi, ki si je pridobila državljanstvo Svobodnega ozemlja, ne bodo omejene pravice in politične pravice, razen zaradi sodne odločitve, izrečene zaradi prestopa kazenskih zakonov Svobodnega ozemlja.

DRŽAVLJANSTVO

Cl. 6. Državljeni Svobodnega ozemlja bodo postali in uživali polne državljanske in politične pravice.

Zakonodajna, izvršna in sodna oblast

Zakonodajna oblast

Cl. 12. Zakonodajna oblast bo vršila ljudska skupščina, sestojela iz ene same sobornice, ki jo bodo na podlagi proporcionalnega sistema izvolili državljani STO-ja obeh spolov. Volitve v skupščino bodo izvedene na osnovi splošne, neposredne, enake in tajne volilne pravice.

Vladni svet

Cl. 13. 1. Z izjemo kompetence, ki pripadajo v smislu statuta guvernerju, bo izvršna oblast na Svobodnem ozemlju vršil vladni svet, ki ga bo imenovala ljudska skupščina in ki bo njej odgovoren.

2. Guverner ima pravico prisostvovati sejam vladnega sveta in sme izražati svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki se tičejo njegovih odgovornosti.

3. Ko bo vladni svet razpravljal o vprašanjih, za katere so odgovorni ravnanje javne varnosti in ravnanje prostre luke, bosta oba povaljena, naj prisostvujeta sejam in izražata svoje mnenje.

Izvrševanje sodne oblasti

Cl. 14. Sodna oblast na Svobodnem ozemlju bodo vršila sodišča, ki bodo ustanovljena v smislu ustave in zakonov Svobodnega ozemlja.

Svoboda in neodvisnost sodne oblasti

Cl. 15. Ustava Svobodnega ozemlja mora jamčiti svobodo in popolno neodvisnost sodnih oblasti in predvideti prizivno instanco.

Imenovanje sodnikov

Cl. 16. 1. Sodnike bo imenoval guverner; izbral jih bo med kandidati, ki jih bo predložil vladni svet, ali izmed drugih oseb po posvetovanju z vladnim svetom, razen če ustava ne bo predvidevala drugačnega imenovanja sodnikov. Guverner bo smel razrešiti sodnike, ako njihovo vedenje ne bo v skladu z njihovo sodno funkcijo, z rezervno imenovanjem, podanih po ustavi.

2. Ljudska skupščina bo mogla po sklepih z dvotretinsko večino pozvati guvernerja, naj urede preiskavo glede obtožb proti članom sodišča, če se bo preiskava izkazala za utemeljeno, bo njena posledica suspendiranje ali razrešitev obtoženega člana sodišča.

Odgovornost guvernerja pred Varnostnim svetom

Cl. 17. 1. Guverner bo kot predstavnik Varnostnega sveta odgovoren za nadzorovanje nad izvrševanjem tega statuta; sčiti bo moral osnovne človeške pravice in jamčiti, da bo vlada Svobodnega ozemlja vzdrževala javni red in varnost

vice vsi italijanski državljani, ki so dne 10. junija 1940 imeli stalno bivališče na področju, ki tvori Svobodno ozemlje, enako tudi njihovi otroci, rojeni po tem dnevu. S tem, da postanejo državljani Svobodnega ozemlja, bodo izgubili svoje italijanske državljanstvo.

2. Vendar bo vlada Svobodnega ozemlja predpisala, da bodo osebe, ki se jih tiče odstavek 1 in ki so stare nad 18 let (poleg tega pogostene osebe ne glede na starost) z italijanskim običajnim jezikom, imele pravico opirati za italijansko državljanstvo v 6 mesecih od dne, ko stopi v veljavo ustava, in po pogojih, ki jih bo ustava določila. Za vse osebe, ki se bodo poslužile pravice do optiranja, bo smatrano, da so se znova pridobile italijansko državljanstvo. Optiranje ne bo vplivalo na državljanstvo žene. Toda optiranje očeta, ali če je mrtve, optiranje matere vključuje avtomatično optiranje vseh neporočenih otrok, ki niso dosegli 18 let.

3. Svobodno ozemlje bo lahko zahtevalo, da osebe, ki so se poslužile, da osebe, ki so se poslužile

šle pravice do optiranja, prenesajo svoje bivališče v Italijo v roku enega leta po izvršitvi optiranja.

4. Pogoj za podelitev državljanstva onim osebam, ki ne postanejo avtomatično državljani, bo določila ustavodajna skupščina STO-ja in jih vpisala v ustavo. Toda ti pogoji morajo prepovedati podelitev državljanstva osebam, ki so pripadale prejšnji fašistični policiji (OVRA), ako jih niso rehabilitirale pristojne oblasti, ki so imele nalogo upravljaliti to področje.

Uradni jeziki

Cl. 7. Uradni jezika Svobodnega ozemlja sta italijanski in slovenski. Ustava bo določila, v kakih pogojih bo mogoče rabiti hrvaščino kot tretji uradni jezik.

Zastava in grb

Cl. 8. Svobodno ozemlje bo imelo svojo zastavo in svoj grb. Njegova zastava bo tradicionalna zastava mesta Trsta, grb pa zgodovinski tržaški grb.

Organi oblasti

Vladni organi

Cl. 9. Vlado Svobodnega ozemlja sestavljajo guverner, vladni svet, ljudska skupščina, izvoljena od ljudstva, in sodna oblast. Svoje oblasti bodo izvajali v smislu določil tega statuta in ustave Svobodnega ozemlja.

Ustava

Cl. 10. 1. Vlada Svobodnega ozemlja bo sestavljena na podlagi demokratičnih načel; sestavila jo bo ustavodajna skupščina z dvotretinsko večino. Ustava mora biti v soglasju z določili tega statuta. Stopila bo v veljavo šele, ko bo statut uveden.

2. Če bi guverner smatral, da je kakršnakoli določba ustave, ki jo bo predložila ustavodajna skupščina, ali kakršnekoli popravek, ki bi bil naknadno vnesen v ustavo, v nasprotju s statutom, bo moral preprečiti, da ta določila stopijo v veljavo, moral pa bo o tem poročati Varnostnemu svetu, če skupščina ne bi soglasala z njim in če ne bi sprejeli njegovih navodil.

Imenovanje guvernerja

Cl. 11. 1. Guvernerja bo imenoval Varnostni svet po predhodnem posvetovanju z Jugoslavijo in Italijo. Guverner ne bo mogel biti niti jugoslovanski niti italijanski državljani. Imenovan bo za dobo petih let; njegov mandat bo mogel biti obnovljen. Njegova plača in stroški gredo v breme Združenih narodov.

2. Guverner bo smel izbrati in imenovati drugo osebo za izvajanje svojih funkcij, če bi se moral začasno odstraniti ali če bi mu začasno ne bilo mogoče izvrševati svojih funkcij.

3. Če bi Varnostni svet smatral, da guverner ne izpolnjuje dolžnosti, ki mu jih nalaga njegov položaj, ga bo imel pravico začasno suspendirati in po preiskavi, do katere ima guverner pravico, — razrešiti. Če bi bil guverner začasno suspendiran ali razrešen dolžnosti, ali če bi umrl ali če mu iz drugih razlogov ne bi bilo mogoče izvrševati svojih funkcij, bo moral Varnostni svet imenovati drugo osebo, ki bo vršila posle začasnega guvernerja, dokler ne bo imenovan nov guverner.

larne eksekviture in komisije so podplajeta guverner in po en predstavnik vladnega sveta.

2. Svobodno ozemlje more in bo razlo goščeval pri mednarodnih konvencijah ali postati član mednarodnih organizacij samo pod pogojem, da je cilj teh konvencij ali organizacij gospodarskega, tehničnega, kulturnega ali socialnega značaja ali da se tiče javnega zdravja.

4. Gospodarska unija ali združenje izključnega značaja s kakršno koli državo ni v skladu s statutom Svobodnega ozemlja.

5. STO bo priznal polno veljavnost mirovne pogodbe z Italijo in bo izvršil določbe te pogodbe, v kolikor se nanašajo na Svobodno ozemlje. STO bo enako priznal polno veljavnost drugih pogodb ali sporazumov, ki bodo sklenjeni med zavezančimi državami ali Združenimi narodi z namenom vzpostavitve miru.

Neodvisnost guvernerja in njegovega osebja

Cl. 25. V izvrševanju svoje dolžnosti ne bo guverner in njegovo osebje zaprosili ali sprejeli navodila od nobene vlade in od nobene oblasti, razen od Varnostnega sveta. Vzdrževali se bodo kakršnega koli dejanja, ki ne bi bilo v soglasju s njihovim položajem mednarodnih funkcionarjev, odvisnih od Varnostnega sveta.

Imenovanje in razrešitev upravnih funkcionarjev

Cl. 26. 1. Pri imenovanju javnih funkcionarjev na Svobodnem ozemlju bo odločala le strokovna sposobnost, zmoglost in značaj kandidata.

2. Funkcionarji javnih upravnih organizacij bodo razrešeni svojih dolžnosti samo zaradi nezmožnosti.

Železnice, letalstvo, ladje, pristanišče

Železnice

Cl. 31. Svobodno ozemlje bo lahko sklenilo pogodbe z Jugoslavijo in Italijo za racionalno in ekonomično uporabo železnic, ne da bi s tem prejudiciralo lastniške pravice nad železnicami znotraj svojih meja in kontrole nad upravo. Te pogodbe bodo določile uporabo železnic v smeri Jugoslavije, oziroma Italije ter uporabo železnicega voza v Trstu in dela železnice proge, ki služijo skupnim potrebam. V tem slučaju more uporabo nadzirati posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov Jugoslavije in Italije pod predsedstvom predstavnika Svobodnega ozemlja.

Civilno letalstvo

Cl. 32. 1. Trgovska letala, registrirana v kakršni koli državi, Združenih narodov, ki dovoljuje enake pravice trgovskim letalom, registriranim na Svobodnem ozemlju, bodo deležna pravice, ki jih uživajo trgovska letala v mednarodnem prometu in sicer pravico do pristanka za nabavo goriva ali zaradi popravila, pravico do preleta Svobodnega ozemlja brez pristanka in pravico, da uporabljajo za letalski promet letališča, ki jih bodo priključili na Svobodnem ozemlju, da formulirajo minimalni vladni program. V njem naj bi poleg posebnih nalog, ki jih ima svobodna vlada — volilni zakon in druga manj važna vprašanja — našel tudi, kako je treba rešiti vprašanja kot n. pr. ukinitve nekaterih uradov javne uprave, ki so z novo nastalo situacijo postali nepotrebni, nadalje poenostavitve in preoblikovanje birokratske aparata na splošno ter reševanje ostalih vprašanj, kar vse je nujno potrebno, da se življenje mesta takoj usmeri v vseh svojih oblikah na pot razvoja razvoja in normalizacije. Vse to je treba rešiti tako, da ne bo prisadila niti omejena suverena pravica bo do konstituentne, ki jo bo po demokratskih načelih izvolilo ljudstvo.

Registracija ladij

Cl. 33. 1. Svobodno ozemlje sme voditi registre za vpis ladij, ki so last Svobodnega ozemlja ali fizičnih oseb in organizacij, ki so domicilirane na Svobodnem ozemlju.

2. Svobodno ozemlje bo uvedlo posebne pomorske registre za českoslovaške in avstrijske ladje, ako bosta ti dve vladi to zahtevali, ter za madžarske in avstrijske ladje, če zahtevo omenjenih vlad, toda šele po podpisu mirovne pogodbe z Madžarsko, oziroma po podpisu pogodbe o vzpostavitvi avstrijske neodvisnosti. Ladje, ki bodo vpisane v te registre, bodo plule pod zastavo svoje države.

3. V izvrševanju gornjih določil in z omejitvami v smislu mednarodnih pogodb, ki bi jih v to svrhu sklenilo Svobodno ozemlje, bo STO mogel staviti glede registracije ali brisanja take pogodbe, ki bo preprečila morebitne zlorabe. Registracija ladij v smislu odstavka 1. bo omejena na ladje, ki jih nadzoruje Svobodno ozemlje in ki redno služijo potrebam in interesom ozemlja. Glede ladij v smislu odstavka 2. bo registracija omejena na ladje, ki jih Trst služi za gonilno luko ter ki redno in stalno služijo potrebam svojih držav preko tržaškega pristanišča.

Prosta luka

Cl. 34. Na Svobodnem ozemlju bo ustvarjena prosta luka, ki bo upravljana po določilih mednarodnega pravilnika, ki ga je sestavil Svet zunanjih ministrov in potrdil Varnostni svet in ki je priložen tej pogodbi. Vlada Svobodnega ozemlja bo ustvarila potrebne ukrepe za izvajanje tega pravilnika.

Poveljnik javne varnosti

Cl. 27. 1. Vladni svet bo predložil guvernerju seznam kandidatov za mesto poveljnika javne varnosti. Poveljnika javne varnosti bo imenoval guverner; izbral ga bo izmed predloženih kandidatov ali med drugimi osebami po posvetovanju z vladnim svetom. Guverner sme po posvetovanju z vladnim svetom tudi razrešiti poveljnika javne varnosti.

2. Poveljnik javne varnosti ne bo smel biti niti jugoslovanski niti italijanski državljani.

3. Normalno je poveljnik javne varnosti odvisen neposredno od vladnega sveta, od katerega prejema navodila in zahtev, ki se tičejo njegovega poslovanja.

4. Guverner mora: a) redno prejemati poročila poveljnika javne varnosti in se posvetovati z njim o vseh vprašanjih njegovega delokroga. b) biti obveščen od vladnega sveta o navodilih, ki jih je dal poveljniku javne varnosti; izraziti mora svoje mnenje v tem pogledu.

Policija

Cl. 28. Za vzdrževanje javnega reda in varnosti v smislu statuta, ustave in zakonov Svobodnega ozemlja bo imel guverner Svobodnega ozemlja pravico imeti policijo in varnostno službo.

2. Člane policije in varnostne službe bo imenoval poveljnik javne varnosti, ki jih bo tudi razreševal.

Krajne oblasti

Cl. 29. Ustava Svobodnega ozemlja bo morala predvideti ustavitve organov krajevnih oblasti na osnovi proporcionalnega predstavnosti in po demokratskih načelih s splošnimi, enakimi, neposrednimi in tajnimi volitvami.

Denarni sistem

Cl. 30. Svobodno ozemlje bo imelo svoj lastni denarni sistem.

Svoboda tranzita

Cl. 35. V smislu veljavnih mednarodnih konvencij bo zagotovljena za blago, ki bo poslano po železnici iz proste luke v državi, ki je bilo poslano po železnici, svoboda tranzita preko Svobodnega ozemlja in preko teritorija države, preko katerega bo blago potovalo, brez zaprek, carinskih obremenitev ali takega razpisa uslug.

Tolmačenje statuta

Cl. 36. Z izjemo slučajev, za katere statut izrecno predvideva drugačen postopek, bodo nepopravljivi glede tolmačenja ali izvajanja statuta, če ne bi bili poravnani z neposrednimi pogajanjimi in če se stranke medsebojno ne bi sporazumele na drugačen način, predložitve na zahtevo ene ali druge stranke komisiji, sestavljani iz predstavnikov vsake prizadete stranke in tretjega člana, ki ga obe prizadeti stranki sporazumno izbereta izmed državljanov tretje države. Če se prizadete stranke ne bi moge v enem mesecu sporazumeti za imenovanje tretjega člana, bodo morale pozvati glavnega tajnika Združenih narodov, da ga on imenuje. Za sklep komisije je odločilna večina njenih članov. To odločitev bodo vse stranke morale smatrati za dokončno in obvezno.

Sprememba statuta

Cl. 37. Predložitelj statuta predstavlja stalni statut Svobodnega ozemlja s pridržkom kakršne koli spremembe, ki bi jo mogel Varnostni svet naknadno vnesti. Ljudska skupščina bo mogla po sklepih z dvotretinsko večino nasloviti na Varnostni svet prošnjo za spremembo statuta.

Vstop statuta v veljavo

Cl. 38. Statut bo stopil v veljavo na dan, ki ga bo določil Varnostni svet Združenih narodov.

SIAU, ŽENE IN MLADINA ZA DEMOKRATIČNI IN NEODVISNI STO

v katerem bo zagotovljen razvoj industrije in z njo delo in kruh za vse ljudstvo

V nedeljo dopoldne je bila skupna konferenca mestnega okrajnjega in krajevnih odborov SIAU-ja. Prof. Ferlan je v svojem otvoritvenem govoru poudaril pomen konference, ki je bila sklicana zato, da razpravlja o mnogih vprašanjih in nalogah v zvezi z ustanovitvijo STO-ja.

Nato je podal tov. Bortolutti politični referat in med drugim dejal, da se SIAU bori za vzpostavitev resnične demokracije in neodvisnosti na STO-ju. Nadalje je prikazal, da so se z ustanovitvijo STO-ja pojavila nova življenjsko važna vprašanja za vse prebivalce. Medtem ko so zaradi te preokretne druge politične gibanja opela, je SIAU podzela iniciativo in pokazala, kako je mogoče rešiti gospodarsko vprašanje STO-ja. SIAU je predvsem dokazala, da Trst ne potrebuje zunanje pomoči zainteresiranih kapitalističnih krogov, dokazala, da mesto s svojo industrijo, trgovino in naslonitvijo na naravno zalogo lahko živi in napreduje. Edino tako bo narodno mešarstvo prebivalstva zagotovilo kruh, edino tako se bo dvignila raven življenja, razvilo gospodarstvo, kulturno in socialno delo. Zato je potrebno, da se vsi demokratski združijo v enotni fronti, kajti le tako je mogoče doseči zaposelitev vse industrije, ki Trst brez nje ne more živeti.

V diskusiji so razni govorniki osvetlili posamezna vprašanja. Poudarili so važnost popolne svobode in nujnost, da se vsi demokratski mislije mešani in skupine združijo v močni enotni fronti vseh demokratskih sil.

Nato je tov. Pieri v svojem organizacijskem referatu izjavil, da se politični, socialni in kulturno delovanje lahko uspešno razvija le v okviru organizacije, ki ima za cilj osvoboditev ljudstva izpod vpliva izkoriščevalcev. Nadalje je govoril o dvojnostnosti, o borbi proti sovražnim, neofašističnim pojavi in terorizmu, o sprejemanju novih članov in širjenju gibanja, o gospodarskem položaju, o tekmovalnosti, o doseženih uspehih in o napakah, ki se pojavljajo pri delu.

Diskusije se je udeležilo večje število tovaršev. Predlogi, ki so jih stavili, bodo mnogo pripomogli pri nadaljnjem delu za dobiti vsega prebivalstva tega ozemlja.

Končno je povzel besedo še ponovno tov. Ferlan. Podal je zaključke konference in predlaga resoluciji, ki ju prinašamo.

«Z ustanovitvijo STO-ja so padli glavni vzroki nesporazuma med različnimi političnimi gibanji. Prišel je čas, ko se mora vse prebivalstvo združiti v enotnem bloku, ker edino tako lahko reši vsa vprašanja, ki so največjega življenjskega pomena za vse. Z ozirom na skorajni prihod guvernerja in imenovanje začasne vlade, se postavlja pred politične stranke naloga, da formulirajo minimalni vladni program. V njem naj bi poleg posebnih nalog, ki jih ima svobodna vlada — volilni zakon in druga manj važna vprašanja — našel tudi, kako je treba rešiti vprašanja kot n. pr. ukinitve nekaterih uradov javne uprave, ki so z novo nastalo situacijo postali nepotrebni, nadalje poenostavitve in preoblikovanje birokratske aparata na splošno ter reševanje ostalih vprašanj, kar vse je nujno potrebno, da se življenje mesta takoj usmeri v vseh svojih oblikah na pot razvoja razvoja in normalizacije. Vse to je treba rešiti tako, da ne bo prisadila niti omejena suverena pravica bo do konstituentne, ki jo bo po demokratskih načelih izvolilo ljudstvo.

Gospodu THOMASU, delegatu Svetovne sindikalne zveze Trst.

Na današnji skupni konferenci mestnega okrajnjega in krajevnih odborov SIAU-ja smo razpravljali o mnogih življenjskih vprašanjih, ki so nastala v zvezi z ustanovitvijo STO-ja. Razpravljali smo tudi o

Potrebno je, da se vse demokratske sile katere koli smeri in pristaši katere koli teritorialne rešitve tržaškega problema združijo na enotni politični fronti, ki naj predstavlja njihovo minimalno skupnost interesov.

vprašanje sindikalne zveze, ker ste SIAU med svojimi člani vedno delavcev STO-ja. Sindikalno združenje želijo vsi delavci, ki jih ni zapečevala lažna propaganda reakcionarnih krogov, ki stremijo za razkolom delavstva na sindikalnem področju.

Sedanja razcepjenost je samo v škodo delavstva, a koristi gospodarskim spetkarjem, ki prikrito želijo, da se sedanje stanje na sindikalnem polju zavleče, da se ne doseže sindikalna enotnost, ki lahko edina služi interesom vsega delavstva.

Udeleženci konference SIAU-ja za mesto Trst soglasno pozivajo g. Thomasa, da takoj odločno stopi in ukrene vse potrebno, da bo prišlo do sindikalne zveze v najkrajšem času in to v korist delavstva, ki se mu bo tako izpolnila njegova velika težnja.

Istega dne je bila v kinodvorani «Massimo» tudi konferenca žena, ki je silajno uspešna. Dvorana je bila nabita polna delavk, uradnic, gospodinj, starejših in mlajših žena, ki ne poznajo več okolišnic, ki zvejo gledajo na vsa vprašanja in so dokazale, da znajo braniti obče koristi demokratskega ljudstva. Žene so si v borbi za izboljšanje življenjskih pogojev in za boljše bodočnost priborile enakovreden, smelo korakajo po tej poti naprej, pripravljene na vse žrtve.

Najprvo je tovaršica Carletta govorila o položaju žena po tovarnah in uradih, o izkoriščanju po delodajalcih ter o zastopanju žensk v delovnih telesih. Čeprav so bile v enotni fronti, se ne morejo znebiti težav, ki jih doživljajo. Žene so si v borbi za izboljšanje življenjskih pogojev in za boljše bodočnost priborile enakovreden, smelo korakajo po tej poti naprej, pripravljene na vse žrtve.

Reakcionarne sile skušajo zaneti med narodnostno mešanim prebivalstvom tega ozemlja nove spore, nove žarišče vojne. «To bomo preprečili le, če bomo združene z vsem ostalim prebivalstvom, ki želi samo mir in delo», je dejala go-

vornica. Nadalje je obravnavala najbolj pereča ženska vprašanja ter omenila volitve, ki bodo v nekaj mesecih. Žene razumejo, da lahko samo ljudska oblast ukrene vse potrebno za delovno ljudstvo. Žene so prispevale dovolj žrtve v borbi proti nacifazizmu, zato naj se nikar ne čudimo, če se danes tako vneto zanimajo za politično delo. Poudarila je nujnost, da se vse delavke združijo v enotni sindikalni organizaciji. O drugem mednarodnem ženskem kongresu, ki bo v kratkem v Pragi, je dejala, da bodo na njem tudi predstavnice tržaških žena spregovorile o lokalnih vprašanjih in o protidemokratski politiki ZVU. Končno je obravnavala dvojezičnost.

Žene so govornice večkrat predale na navdušenjem vzklikanjem in poskramljanjem. Tov. Nadja je na to govorila v slovenski. Diskusije se je udeležilo veliko število italijank in slovenk. Delavke in intelektualke so prikazale svoja vprašanja in podkrepile referat tov. Carletta.

Ob koncu so izglasovale resolucijo, nastavljeno na toč. Thomasa. V njej zahtevajo, naj se čimprej reši vprašanje sindikalne zveze. Brzjavajo so odpisale tudi II. mednarodnemu ženskemu kongresu, ki se bo pričel 20. t. m. v Pragi.

V kinodvorani «Alabarda» se je prav tako v nedeljo vršila širša mladinska konferenca, na kateri je tov. Gasperini govoril o temi «Kako si bomo zagotovili delo». Najprej je osvetlil obupni gospodarski položaj, ki zadeva tudi delavsko mladino. Dejal je, da je na tisoče in tisoče brezposelnih in da so tovarne zaprte za vse one mladine, ki bi se radi izučili. Iz tega izhajajo pojavi kriminalitete, prostitucije, ita. Vsakdo, ki si to sluščen je, mora, temveč sad naravnega dela tistih sil, ki hočejo upraviteljstvo industrije. Pozval je vse mladino, naj se združijo v enotni demokratski fronti, naj posvetijo vse svoje sile za doseg svojih osnovnih ciljev: kruh, delo, mir.

Komisija za tržaški statut v Beogradu

Beograd, 17. — Komisija štirih volikov, ki ima nalogo uvesti tržaški statut, je prešla dnešne popoldne v Beograd. Ni se znalo, koliko časa se bo zadržala v Beogradu.

PROVOKACIJE AMERIŠKIH KLIK

ki skušajo prestrašiti javno mnenje s sovjetsko ekspanzijo

Moskva, 17. — V odgovor na ameriške obtožbe, da Rusija teži k ekspanzionistični politiki, poudarja list «Izvestija», da pooblasti sovjetske ekspanzije ne obstoja.

List kritizira stavevalca ameriške republikanske stranke za zunanje zadeve, Fosterja Dullesa, ki je v nekem govoru pozval svojo vlado, naj vodi tako zunanjo politiko, ki ne bo sovjetskim voditeljem dopuščala svobodnih rok v pritisku na druge države. Če Amerika popusti, bo nastala nevarnost nove vojne.

List poudarja, da je želeli, da se prihodnja konferenca v Moskvi ne bo vodila v duhu, ki si ga žele Dulles in njegovi prijatelji. Prirodno je torej, da ti ljudje poskušajo prestrašiti javno mnenje s neko neobstoječo sovjetsko ekspanzijo.

Dulles in njegova klika se v izjemni izjavi, da se lahko dosežejo sporazumi in kompromisi edino s tehnično oborožitvijo ZDA.

Tudi Libanon profi „Veliki Siriji“

Beirut, 13. — Načrt transjordankega kralja Abdullaha za sponziranje Sirije je libanonski parlament odklonil. Zunanji minister Henry Pharaon je ob tej priliki izjavil, da bi vsak poskus za izvedbo oemutika za povečanje Sirije s strani Transjordanije predstavljali kršitev statuta arabske zveze. Zbornica je soglasno odobila predlog, s katerim se zahvaljuje lib

Za slovenski otroški vrtec pri Sv. Jakobu

Slovenski starši pri Sv. Jakobu so na pristojnem mestu oddali vloge, v kateri so zahtevali, da bi se ustanovila slovenski otroški vrtec pri Sv. Jakobu. Pristojna oblast je vlogo odklonila, češ da služijo dotični prostori v dopolnilskih urah za razvijanje otrok, ki so iz šolske kuhinje in iz okolice iz šol pri Sv. Vidu ter iz ul. Pallin.

Slovenski starši so mnenja, da mora otroško zabavališče v ul. Sv. Marka služiti predvsem otrokom domačega, to se pravi šentjakobkega okrajja. Otroci drugih okrajev naj se, če tukaj ni dovolj prostora za vse, poadijajo po svojih lastnih okrajih, kar bo tudi zanje boljše, ker bodo bližje svojemu domu. Zato protestirajo proti zavrnitvi svoje vloge in zahtevajo, da se brez odloga odpre tudi pri Sv. Jakobu slovenski otroški vrtec, do katerega imajo njihovi otroci polno pravico in ki je zelo potreben.

Rašistom je vse dovoljeno

V Hurljaku ob Soči živi kalabrijska družina Scappatura, ki je na to slobo slabši. Sin Giuseppe je bil republikanski podpastnik in je bil obsojen v Vidmu na 16 let ječe zaradi kolaboracionizma. Vložil je žalbo, ker se mu kazni zniža. Na žalbo ni, nato pa so ga amnistirali. Sedaj hodi po vasi in po javnih mestih ter izkazuje antisemitizem. Pri tem ga večkrat spremlja oče, brat in tri sestre s svojimi anglo-ameriški ljubimci. Maršalova je ta "egipčanska" družba že postopila in policija ni nikoli pogledala vmes.

Pred kakimi desetimi dnevi sta se začela dva pijana angleška vojaka pripravljati v gostilni Martuzzi v Turkuju s Scappaturami, očem in sinom. Vojaka sta ju ozmerjala in jima dejala, da sta fašista. Tedaj je stari udaril angleškega vojaka s kolcem, nakar ga je drugi vojak vrnil ob tla. Sin Giuseppe je potegnil iz žepa samokres "Beretta". Zato sta vojaka zbežala.

11. t. m. sta oba zlikovca s kili lovila po Pericu nekoga antisemita. Policija ju je ustavila, toda se deset minut kasneje je zopet izpustila. Ljudstvo je zaradi takega ravnanja policije zelo razburjeno in se vprašuje, zakaj love policija samo garbaidance tudi tedaj, če so na v gumbčih in kako rečevo zvedo, kaj je samokresov pri fašistih pa ne vidi.

DAROV IN PRISPEVKI

Za Rdeči križ Ljubljane - Kulinara sta darovala ob priliki šentlovanja Angele Cokove in Sergija Pečarja iz Ljubljane 1600 lir.

Za sirote podih partizanov je darovala družina Rjavec ob 80 rojstnem dnevu Ivana Rjavec 2000 lir. Za našega dijaka je darovala AS-122 in Trebi 1000 lir.

Za slovensko gledališče je daroval Klavž 200 lir.

Za vojne sirote 500 lir je darovala naša dijaka 500 lir je darovala Nela Nada ob drugi obletnici smrti Škabarja Zorka. Za našega dijaka 1000 lir in za politične pripornike 1000 lir je darovalo podporno društvo iz Bazovice namesto cvetja na grob Metlika Antona.

Za politične pripornike je daroval tov. Čuk Rihard iz Trebi 500 lir.

Za antifašiste v 2. porci je daroval brivec Lavra Josip iz Doline 500 lir in prav toliko tudi Karel Gruntar iz Baze namesto cvetja na grob Metlika Antona.

Za politične pripornike

V nabirališki akciji za politične pripornike, ki je zelo dobro uspešna, so nabrali sledeče vsote:

Tov. Nedec za znake 1500 lir; tovariši v ladjelelnici Sv. Marka 5331 lir; SIAU-ja 1. okraj in Selana 15373 lir; ASIZZ Padriče, Gropad, in Trebi 4940, svatje ob poroki Milkoš iz Gropade 1165 lir, zbirka pri Lektoratu 36738 lir, trgovina Venatorio 3000 lir, uslužbenec pri UIVOD-u 15000 lir, družba za prevoz in ture 3590, tov. Kana Svab 480, Claudio Vorur 200 lir, tov. Mario 500 lir, delavec v pivovarni Dreher 775, nabrano za listke 8282, tov. Kozman za znake 325, v krošku Kralj ob 8000, uslužbenec Kina ob morju 195 lir.

FIZKULTURA

Nedeljske prireditve

Nogomet: pokrajinski prvenstvo: Škedenj-Krmin 4:2; Tovarni strojev-Rokali 1:1; Gaslini-Izola 2:0 (par forfali); Koper-Milje 3:2; Gradiska-Piran 3:1; Montebello-Torpedo 2:0.

Okržno prvenstvo: Dreher II-Ponziana II 2:1; Nabrežna-Tovarna strojev II 4:2; Col-Dreher I 6:1; Primorje P-Kraljevi 3:1.

Jugoslovanske prvenstvo: Rdeča zvezda-Kvarner 2:0.

Italijanski prvenstvo: Milan-Vicenza 3:2; Torino-Triestina 1:0; Venezia-Bologna 2:0; Juventus-Atalanta 4:1; Inter-Florentina 4:0; Brescia-Genova 5:1; Modena-Alessandria 0:0; Livorno-Napoli 2:2; Sampdoria-Roma 4:0; Bari-Lazio 1:0.

Kolesarstvo: Vrstni red tekme s kolesi čez drn in strn je: 1. Kuret (TKZ); 2. Cesen (Sv. Ivan); 3. Stefiongo Bruno; 4. Stefiongo Silvano (oba Olomoi); 5. Rigut, I. d. d.

Lahka atletika: Partizanski marš v organizaciji sportnega oddelka Sv. Ivan je dal sledeči vrstni red: 1. DSZ (Biteznik, Uršič, Tessera); 2. Sv. Ivan (Schillani, Koren, Neppi); 3. DSZ II (Misku-

Naročnine za februar

Primorski dnevnik 95 lir, 65 jugoli; ali 35 din.

Ljudski tednik 25 lir, 17 jugoli; ali 12 din.

Primorska delavska enotnost 17 lir, 10 jugoli ali 6 din.

Narodni zbornik letov se poravnava v upravi Pri-morskega dnevnika, Piazza Goldoni 1 v Trstu.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Odločen nastop zaleže

Vprašanje popačenih primkov je važno za Slovence. Oblasti so ga srešile s tem, da so izdale splošni ukaz, ki predpisuje prošnje in še marsikaj. Prišlo je do absurda. Človek, kateremu so fasisti potlačili janičji rodbinski imi, naj sedaj po zlozni nacifazma pri zavezniških organih vlaga prošnje za to, da bi dobil pravico do svojega pravega primka.

Se veš. Godi se, da nočejo pisati slovenskih primkov v njih pravi obliki.

Tov. Kavčič se je včeraj zlasti na občinskem uradu, ki izdaja pravstvena splošna. Pristojni uradnik je prišel polo izpolnjevati in pri tem pač primke. Prizadeval je takoj opozoriti, a on se ni zmenil in nadaljeval. Ponovno ga je opozoril, a zopet zastonj. Zadnja uradnika ga je upravičeno nekoliko razburilo.

Uradnik se je nekoliko zdrnil in dejal, da bodo ime že prav napisali na anagrifemski uradu. Ker je tako ravnanje dokaj podobno one-

mu iz prejšnjih časov, je tovarš odločno nastopil in dejal, da se bo priključil pri načelniku. Povedal mu je še, da nismo več v času fašizma in da je dolžnost vseh občinskih namestnikov delati po volji ljudstva in tudi primke napisati, kakršni so. Vprašal ga je, kako bi se počutil on, če bi mu hoteli popačiti radniško ime. Odgovoril je, da na to ne bi pristal. Slovenci, ki žive tu, pa naj bi po njegovem morali trpeti take krivice. Očitno se je uradnik znešel v zadregi. Takega odpora ni pričakoval. Popravil je primke. Kljub temu pa je vztrajal pri tem, da je zato pristojni anagrifski urad in da ni še nobenih dolžnosti, ki bi vse po opravičevala. Tovariši mu je odgovorili, da nikar ne misli, da bo šlo tako dalje. Pred odhodom je pristavil, da bo demokratsko ljudstvo vedno odločno zahtevalo enakopravnost za slovensčino, on in vsi njemu podobni, pa se bodo znešli pred dejstvom: zadovoljiti narodnostno mešano prebivalstvo ali pa se umakniti.

Preskrba

Delitev sladkorja. Od danes do 28. t. m. bodo delili vatikanski sladkor za vse potrošnike na odrezek 8, in sicer: za otroke do 4 let, pol kg. za otrokine od 4. do 19. leta po 300 gr. od 19. do 65. leta po 130 gr. nad 65. letom po 300 gr. po 160 lir za kg.

Konec delitve mleka. Danes se zaključijo delitve mleka v prahu za prvo polovico febr., ki se računa od 11. t. m. dalje.

Rok za predračunila. Danes je zadnji dan za prijavljanje novih iz-
viliških nakazil.

Odrezki za margarino. Trgovci lahko od danes dalje dvignejo odrezke za margarino na občinskem prehranjevalnem uradu.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE

V četrtek 20. februarja ob 19. uri v Slednju: «Scampolo». Sindikalna predstava po znanih cenah. Blagajna se odpre eno uro pred predstavo.

VESTI S PODEŽELJA

ST. PETER NA KRASU

Portuonina mladina. V mladinskih domovih «Toneta» Tomaž, kajr vzgajajo vojne sirote, je vedno polne roke dela. Zato so vzgojiteljice in druge osebe prezapele. Mladinke in mladinci iz St. Petra so jim priskočili, na pomoč ter dčili podo in opravili razna druga dela.

8. t. m. pa smo ob veliki udeležbi šentpeterskega ljudstva proslavili obletnico Prešernove smrti.

SAMATORCA

Teke gospodarske prireditve. Gospodarske prireditve naših kmotov so zelo teške. P. manjkuje nam semenskega krompirja, fižola in krmne kmetije se vprašujejo, kje si bodo vso to nabavili, ko so cene vendar tako visoke.

ILIRSKA BISTRICA

Protest zaradi neplačanskega uboja. Pred dnevi se je ljudstvo zbralo v kinodvoran, in odločno protestiralo proti uboju začasnega konzula Glumčica v Neaplju in proti odvajanju strojev iz Pulja. Iz zborovanja so poslali več resolucij zvezi vladi FLRJ in ZVU.

Vojniško slanje. Streliška brigada 18. divizije, ki je nastanjena v Ilirski Bistrici, je praznovala obletnico svoje ustanovitve. Dopoldne je

bil m.mohod, zvečer pa v kinodvorani svečana akademija z zelo lepim sporedom. Ljudstvo je navdušeno ploskalo in vzklikalo naši vojski.

KREPLJE

Popravili bomo vaške poti. Na zadnjem sestanku je mladina sklenila, da bo sama popravila in urejala vaške poti, ker se ZVU za potrebe kmotov prav nič ne zanima.

NABREŽINA

Teroristični napad. Ko se je 11. t. m. ob 23. uri vračal tov. Rukin Ferdinand domov, je zaslišal udarce na oknice, nakar je sledila močna eksplozija, ki je povzročila škodo na zidu in steklih. Pri tem je tov. opazil dva terorista, ki sta bila vrgla bombo in zbežala.

Kakor po vseh ostalih krajih, smo tudi mi dostojno proslavili obletnico Prešernove smrti. Godba je zaigrala «Venec Prešernovi pesmi», pevski zbor je zapel pesmi «Zdravljica» in «Zapuščena», nakar je sledil življenjski in deklarativni.

POSTOJNA

Otvoritev tovarne mesnih izdelkov. Pokrajnsko podjetje Promes je v Postojni slovensko otvorilo svoje prvo tovarno za mesne izdelke. Pri otvoritvi so bili predstavniki ob-

Sporočila in objave

Prosvetno društvo «Simon Jenko» objavlja, da odpade nocojšnji društveni sestanek.

Sestanek SIAU-ja pri «Kraljevi». Odbor SIAU-ja 5. sektorja I. okraja vabi na sestanek, ki bo jutri 19. t. m. ob 20. uri v menzi Doma pristaniških delavcev. Tov. Tiberio bo govoril o prečih vprašanjih.

Odsek tržaškega italijanskega gospodarskega združenja. V spodaj navedenih dneih se bodo sestali popačenih odseki združenja in izvolili svoje zastopnike. Danes trgovci z zelenjavo na drobno, v sredo obrtniki, v četrtek meškarji, v petek mešarji, v soboto industrija. Vsi sestanki bodo v ul. Imbriani št. 5 ob 19. uri.

Zborovanja Delavskih združenj. V naslednjih dneh bodo zborovali člani Delavskih združenj in izvolili nadzorne posamičnih prodajal: 19. t. m. ob 19. uri v Rojanu v Trstu (Sala Corona); 20. t. m. ob 19. uri na Rocculu v Trstu; 21. t. m. ob 19. uri v Miljah (gledališče Verdi); 21. t. m. ob 19. uri v Trstu, pri Sv. Omeriju (Oratorij Sv. Justa, ul. Naval); 23. t. m. ob 9. uri v Trstu za staro in novo mesto (Kino Alabarda). Podrobnejša navodila in podružnični Delavskih združenj.

Tečajniki slovenskega večernega tečaja v Barokovih obeliskih. Do sreda 19. t. m. ne bo gledališke predstave v Slednju.

Trgovine z jestvinami. Danes, na pusti torek bodo zaprli trgovine z jestvinami v Trstu ob 13. uri.

Enotni sindikati

Korinarij. Danes ob 18. uri se sestane posvetovalne komisije za uradnike.

Prehrana. Danes ob 19. uri na se-
dežu odborova seja.

Hoteli in menze. Posebna komisija je pripravila in obeliskil nadzorne posamičnih prodajal: 19. t. m. ob 19. uri v Rojanu v Trstu (Sala Corona); 20. t. m. ob 19. uri na Rocculu v Trstu; 21. t. m. ob 19. uri v Miljah (gledališče Verdi); 21. t. m. ob 19. uri v Trstu, pri Sv. Omeriju (Oratorij Sv. Justa, ul. Naval); 23. t. m. ob 9. uri v Trstu za staro in novo mesto (Kino Alabarda). Podrobnejša navodila in podružnični Delavskih združenj.

Tečajniki slovenskega večernega tečaja v Barokovih obeliskih. Do sreda 19. t. m. ne bo gledališke predstave v Slednju.

Trgovine z jestvinami. Danes, na pusti torek bodo zaprli trgovine z jestvinami v Trstu ob 13. uri.

Enotni sindikati

Korinarij. Danes ob 18. uri se sestane posvetovalne komisije za uradnike.

Prehrana. Danes ob 19. uri na se-
dežu odborova seja.

Hoteli in menze. Posebna komisija je pripravila in obeliskil nadzorne posamičnih prodajal: 19. t. m. ob 19. uri v Rojanu v Trstu (Sala Corona); 20. t. m. ob 19. uri na Rocculu v Trstu; 21. t. m. ob 19. uri v Miljah (gledališče Verdi); 21. t. m. ob 19. uri v Trstu, pri Sv. Omeriju (Oratorij Sv. Justa, ul. Naval); 23. t. m. ob 9. uri v Trstu za staro in novo mesto (Kino Alabarda). Podrobnejša navodila in podružnični Delavskih združenj.

Tečajniki slovenskega večernega tečaja v Barokovih obeliskih. Do sreda 19. t. m. ne bo gledališke predstave v Slednju.

Trgovine z jestvinami. Danes, na pusti torek bodo zaprli trgovine z jestvinami v Trstu ob 13. uri.

Enotni sindikati

Korinarij. Danes ob 18. uri se sestane posvetovalne komisije za uradnike.

Prehrana. Danes ob 19. uri na se-
dežu odborova seja.

Hoteli in menze. Posebna komisija je pripravila in obeliskil nadzorne posamičnih prodajal: 19. t. m. ob 19. uri v Rojanu v Trstu (Sala Corona); 20. t. m. ob 19. uri na Rocculu v Trstu; 21. t. m. ob 19. uri v Miljah (gledališče Verdi); 21. t. m. ob 19. uri v Trstu, pri Sv. Omeriju (Oratorij Sv. Justa, ul. Naval); 23. t. m. ob 9. uri v Trstu za staro in novo mesto (Kino Alabarda). Podrobnejša navodila in podružnični Delavskih združenj.

Tečajniki slovenskega večernega tečaja v Barokovih obeliskih. Do sreda 19. t. m. ne bo gledališke predstave v Slednju.

Trgovine z jestvinami. Danes, na pusti torek bodo zaprli trgovine z jestvinami v Trstu ob 13. uri.

Enotni sindikati

Korinarij. Danes ob 18. uri se sestane posvetovalne komisije za uradnike.

Prehrana. Danes ob 19. uri na se-
dežu odborova seja.

Hoteli in menze. Posebna komisija je pripravila in obeliskil nadzorne posamičnih prodajal: 19. t. m. ob 19. uri v Rojanu v Trstu (Sala Corona); 20. t. m. ob 19. uri na Rocculu v Trstu; 21. t. m. ob 19. uri v Miljah (gledališče Verdi); 21. t. m. ob 19. uri v Trstu, pri Sv. Omeriju (Oratorij Sv. Justa, ul. Naval); 23. t. m. ob 9. uri v Trstu za staro in novo mesto (Kino Alabarda). Podrobnejša navodila in podružnični Delavskih združenj.

V borbi proti monopolu

Izjava Italijanskega gospodarskega združenja za STU

Neki tržaški časopis je ostro napadel naše združenje in trdi, da je to nekaj trojanski konj organizacije političnega značaja.

Ne glede na dejstvo, da so napadi tega časopisa že vsakdanji in jih večina pametnih mešanov ne jemlje resno v poštev, posebno pa ne trgovci, želimo podati v imenu združenja majhno pojasnilo.

Italijansko gospodarsko združenje za Svobodno tržasko ozemlje, nima nikakih političnih ciljev ne zvez s kakršnimkoli političnim organizacijami, ki se trdi omenjeni časopis To združenje je nastalo iz potrebe po zaščiti koristi trgovskega sloja, katerega pravice in interese so določili gospodarski krogi, ki so nastali za časa fašizma, sistematično zanemarjali. Ti krogi so sabrali svoje člane precej pri-
ljudno in so znatno spremenili svoj prvotni značaj, ki ga omenjeni časopis opredeljuje kot «italijanskega».

Trgovskih koristi ne sme zastopati samo omejeno število ljudi, ki bi imeli radi monopol nad gospodarstvom, ampak široka plast srednjih in malih trgovcev ter obrtnikov, ki so jih po prvi svetovni vojni sistematično uničevali. Samo ako bomo podprli ta dva sloja, bomo lahko znova dosegli gospodarske pogoje izpred prve svetovne vojne in bomo lahko spet pridobili tiste trgsko-gospodarske ustanove, ki jih je fašizem ugrabil ali uničil.

Razumljivo je, da je ustanovitev našega združenja povzročila v nek-
lih krogih zaskrbljenost in zmešanje, ker vidijo z njo ogroženo svoje koristi.

Vsekarer je omenjeni časopis postal sumljiv, ker je s tem dokazal, da je navezan na one gospodarske kroge, ki nečesto sodelovati pri ob-
novi in ekspanziji prometa, trgovine in gospodarstva na novo ustanovljene svobodne ozemlje, am-
pki delujejo proti vsaki akciji, ki skuša v resnici kiliti korost glavnih trgovskih slojev našega mesta.

Naše združenje ima veliko bodočnost (kar je razvidno že iz velikega števila članov), ker ga sestavljajo in vodi tja italijanski trgovci, ki uživajo spoštovanje vsakega mesta. Udrženje torej javno obsoja tak

Koncert koroške pesmi v Ljubljani

V ponedeljek 10. t. m. se je vršil v veliki Unionski dvorani v Ljubljani koncert, na katerem je nastopil moški pevski zbor «Matija Vernik» — ime nosi po padlem koruškem borcu —, ki ga vodi tovarš Radovan Gobec, skladatelj iz dobe partizanstva in avtor znane in priljubljene «Pesmi o svobodi».

V teh dneh, ko je vprašanje de-
naše slovenske domovine — Kor-
ške — zopet na zeleni mizi med-
narodne javnosti, ko ponovno za-
hlevamo Slovenci in vsi jugoslovani
skl. narodi, da se najprej reši stoletni
problem pripadnosti Koroske, ko
se samo korosko ljudstvo bori za
priključitev k FLRJ, ko protestira
proti nasilju, ki ga vršijo nad njim
tradicionalni sovražniki slovenstva,
pripadniki velikokorškega šoviniz-
ma in hitlerizma, v teh dneh je ko-
roška pesem dobila še krepkejši od-
mev v poslušalčevem srcu. Sloven-
ska koroska pesem je rodna lastni-
na koroskega Slovence, je izraz pr-
srčne nagnosti, preprostosti in is-
krenosti, erotičnega doživljanja,
odraz dela, odmev planin in ljube-
do lastne domovine Pesem Kor-
oške je po številu zelo bogata. Naj-
večje pesmi so nam harmonizirale
ali priredili Oskar Dev, Svikašič,
M. Tomec ter Franc Marolt, ki je
sam zapisal med Korosci mnogo
pesmi. Njegova zasluga je, da ima-
mo danes točno zapisan tudi zna-
meniti «Ziljski rej». Slovenci v tem
delu Slovenije so bili prvi narod v
bivši hitlerjevski Nemčiji, ki se je
z orožjem uprl proti fašizmu, Kor-
ški partizanski borci so prvi zagra-
bili za puške in začeli boj v tedaj
mogočnem rajhu. S tem so tudi za-
nanjem svetu pokazali, da se ho-
čejo tudi za ceno lastne krvi otresti
suzenstva in se priključiti svoji
Sloveniji in FLRJ. Tudi tod je od-
mevala partizanska pesem, pesem
borbe in svobode. Ta pesem živ-
lja svobodo, terja priznanje do-
lastne volje, do lastnega udejstvo-
vanja, priznanje lastne kulture, do
lastne oblasti. Vsi jugoslovanski na-

način politične propagande, ki nas
spominja na tisto žalostno prete-
klost, ki je prinesla toliko škodo
tržaski trgovini. Zato je prav, da so
tržaski trgovci oprezní, toda čuvajo
na se tšilih, ki se skrivajo za o-
menjenim dnevnikom in ki iščejo
samo svoje osebne koristi in svoje
kupnje.

Predsednik italijanskega gos-
podarskega združenja za STU

Obsodba kolaboracionista

Včeraj se je pred izrednim po-
nomim sodiščem zagovarjal Istran
Ruggero Raner, obtožen kolabora-
cionizma, ker je bil navzoč pri era-
strellamentisti, plenjenju in po-
žiganju naselij.

Raner je priznal, da se je vpisal
v fašist. uno stranko že leta 1921
ter da je bil škvadrast, zanikal pa
je krivdo. Ranerja je obtoževalo 26
ljudi, ki so vsi v coni «B», zato je
sodišče prebralo njihove izjave.

Kot razbremenilna pridla je nasto-
pil obtožencev svak Brsciani. Po-
vedal je, da je obeguneo, ker je
moral zapustiti Istrno, ni pa povedal
zakaj. Dejal je, da ova obdoba pro-
ti njegovemu svaku ne izvirajo iz
dejev in iz resnične krivde, tem-
več da so bile izsiljene.

Javn. tožilec, je zahteval naj ob-
tožena obsodijo na 8 let ječe. Bran-
ilec odvnetnik Annosa pa je za-
hteval opustitve obtožbeni ali vsaj
najnižjo kazen. Sodišče ga je spo-
zalo za krivga in ga obsodilo na 4
leta, 5 mesecev in 10 dni ječe.

Neprevredni motociklisti

Včeraj dopoldne je nek angleški
motociklist povzli na trgu Libertà
blizu glavne pošaje 47 letno Ido
Crisan, ki stanuje v ul. Ospedale.

Istega dne dopoldne je nek mo-
tociklist civilne policije povzli v ul.
Gaula v bližini hiše št. 15, 50
letnega Piccione Cadorna iz Taran-
ta.

Eksplozija v Rojanu

Ko je Frančiska Petronio, ki
stanuje v Ročnu ul. 20, vrgla na
ogelj narodni dračja, je eksplo-
zirala bomba, ki je bila skru med
dračjem. Drobci so jo ranili po no-
gah. Odpejali so jo v bolnico, kjer
bo morala ostati dva do tri tedne.

BEOGRAJSKI PROCES

Hitlerjevi generali - Avstrijci

so dobili zaslužen plačilo za zlo-
čine nad jugoslovanskim ljudstvom

Beograd, 17. — Tanjug — V ne-
deljo je vojaško sodišče izreklo
sodbo nad skupino Hitlerjevih ge-
neralov z Aleksandrom Lohrom na
čelu. Odgovorni so za veliko šte-
vilno težkih zločinov, izvršenih po nem-
ških enotah na področju Jugosla-
vije od 6. aprila 1941 do konca
vojne.

Javna razprava, ki je trajala od
5. do 13. januarja je natančno upo-
tovala, da so vsi obtoženci krivi ne-
števitih vojnih zločinov, predvsem te-
rorističnega bombardiranja Beogra-
da, kjer je našlo smrt preko 20.000
mešanov, se preden je bila nopo-
vedana vojna, deportacije mirnega
prebivalstva; kazenskih ekspedicij
in revkizicij; množičnega streljanja
nedolžnih civilnega prebivalstva
in pripadnikov narodnosvobodilne
vojske ter mnogih drugih nasiliev.

Sodišče je po natančnem zasliša-
nju obtožencev ter branilcev obsodi-
lo na smrtno kazen z ob